

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Управління бізнес процесами»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Код і найменування спеціальності	076 Підприємництво та торгівля
Тип і назва освітньої програми	ОПП Підприємництво
Курс, семестр	2 курс, 1 семестр.
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4,5, Загальна кількість годин – 135, із яких: лекцій – 20 год., практичних занять – 26 год. самостійна робота – 89 год. Форма семестрового контролю – екзамен
Мова(и) викладання	державна
Навчально-науковий інститут кафедра	ННІ інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій Кафедра підприємництва і права
Контактні дані розробника(ів)	Медвідь Вікторія Юріївна , професор кафедри підприємництва і права, д.е.н., професор, ауд. 420 (навчальний корпус 4) e-mail viktorii.medvid@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/medvid-viktoriya-yuriyivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна (дисципліна професійної підготовки)
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Передумови відсутні

Компетентності	<i>Загальні (ЗК):</i> ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 3. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети. ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. <i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):</i> СК 3. Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва, торгівлі та /або біржової діяльності. СК 4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності. СК 6. Здатність використовувати необхідну нормативну документацію та застосовувати елементи системи якості для ефективної діяльності підприємницьких структур. СК 7. Здатність організовувати митний супровід у сфері підприємницької діяльності.
----------------	--

Результати навчання	ПРН 2. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва, торгівлі та біржової діяльності та розробляти заходи щодо їх вирішення. ПРН 3. Вміти розробляти заходи матеріального і морального заохочення та застосовувати інші інструменти мотивування персоналу й партнерів для досягнення поставленої мети. ПРН 6. Вміти розробляти та впроваджувати заходи для забезпечення якості виконуваних робіт і визначати їх ефективність. ПРН 9. Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької, торговельної та/або біржової діяльності. ПРН 10. Вміти вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких, торговельних та/або біржових структур за умов невизначеності та ризиків.
---------------------	--

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

Вивчення дисципліни забезпечує формування таких соціальних навичок: планування і організація, критичне мислення, командна робота, толерантність до неоднозначності, етичність, доброчесність, адаптивність, відповідальність тощо.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
формування у здобувачів вищої освіти системи певних спеціальних знань та навичок в управлінні бізнес-процесами на основі оволодіння змістом головних термінів теорії процесного підходу в управлінні підприємством, набуття навичок формулювання, моделювання та документованого опису бізнес-процесів, застосування методик їх вимірювання, оцінки та регламентування в умовах конкретних виробничих ситуацій	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Процесний підхід в управлінні підприємством Розуміння процесного підходу. Функціональна і процесна моделі управління. Застосування процесного підходу у побудові та управлінні підприємством. Тема 2. Головні складові та опис бізнес-процесу Бізнес-процес і його головні складові. Моделювання бізнес-процесів. Методологія опису бізнес-процесів. Нотація IDEFO і рекомендації щодо її застосування. Тема 3. Документація бізнес-процесів Вимоги до забезпечення документування бізнес-процесів. Структура регламенту виконання бізнес-процесу. Використання процесного підходу у розробці моделей управління підприємством: модель СУЯ. Тема 4. Вимірювання та аналіз стану протікання процесів Роль вищого керівництва в управлінні бізнес-процесами. Методи аналізу стану протікання бізнес-процесів. Вимірювання стану протікання бізнес-процесів. Ранжування процесів та ідентифікація критичного процесу. Тема 5. Вимоги до процесу планування Головні терміни і визначення процедури планування. Логічні зв'язки між складовими підприємства «фінанси – відносини зі споживачами – внутрішні процеси – персонал». Модель збалансованих показників оцінки ефективності як інструмент планування. Ланцюжок бізнес-процесів як інструмент розвитку моделі СЗПЕ. Тема 6. Бізнес-процеси, що пов'язані зі споживачем Опис бізнес-процесів на етапі реалізації продукції: постачання, продаж і збут. Моделі управління торгово-комерційною діяльністю. Показники оцінки стану бізнес-процесів «збут – постачання – торгівля». Тема 7. Модель бізнес-процесу «Фінансовий аналіз і облік» Бюджетування як модель управління. Опис моделі бізнес-процесу «Здійснювати фінансовий аналіз і облік». Оцінка стану бізнес-процесу «Фінансовий аналіз і облік». Тема 8. Опис і моделювання бізнес-процесу «Управляти виробництвом» Розробка візуальної моделі управління виробництвом. Ключові показники оцінки стану бізнес-процесу «Управляти виробництвом». Тема 9. Опис і моделювання бізнес-процесу «Управляти персоналом» Структурні елементи, опис та моделювання бізнес-процесу «Управляти персоналом». Показники оцінки стану бізнес-процесу «Управляти персоналом». Тема 10. Формування інтегрованих баз даних Порядок відбору даних про стан бізнес-процесів. Вимоги до формування даних і підготовки інформаційних звітів. Показники оцінки якості продукту діяльності. Тема 11. Формування та підтримка інформаційних баз даних управління бізнес-процесами Вимоги до процедури вимірювання, аналізу та поліпшення системи управління. Структура автоматизованих систем (АС) управління. Побудова інтегрованої бази даних управління. Створення таблиць для внесення та зберігання даних. Тема 12. Безперервне покращення системи управління та її елементів Попереджувальні та корегуючі дії в управлінні підприємством. Переваги процесного менеджменту над функціональним підходом до управління.	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ	
1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні методи: 1) лекція, 2) розповідь-пояснення; 3) бесіда; наочні методи: 1) ілюстрування; 2) демонстрування; практичні методи: 1) вправи; 4) практичні роботи; 5) робота з навчально-методичною літературою: а) конспектування, б) тезування, анотування, в) розрахункові роботи, д) підготовка реферату 2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності методи формування пізнавальних інтересів: 1) створення ситуації інтересу; ситуації новизни навчального матеріалу; 2) метод пізнавальної гри, 3) метод використання життєвого досвіду; 4) навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації; методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності: 1) роз'яснення мети навчального предмета; 2) висування вимог до вивчення предмета; 4) оперативний контроль; 3. Інноваційні та інтерактивні методи навчання:	

інтерактивні методи: 1) дискусії, диспути, дебати; 2) проектування професійних ситуацій; 3) розроблення і презентація проєктів; 5) рольові та ділові ігри; 9) мозковий штурм; 11) коучинг і навчальні тренінги;
комп'ютерні і мультимедійні методи – 1) використання мультимедійних презентацій.

4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:
методи усного контролю: 1) опитування, 2) бесіда, 3) доповідь;
методи письмового контролю: 1) самостійна робота, 2) розв'язування тестів.
методи самоконтролю: 1) самостійний пошук помилок; 2) самооцінювання; 3) самоаналіз.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання LMS Moodle), до яких має бути виконано певне завдання. Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на нижчий на 25% бал. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.
- щодо академічної доброчесності	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Документи, що стосуються академічної доброчесності, представлені на вкладці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ Полтавського державного аграрного університету: https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist
- щодо відвідування занять	Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті перед / під час опанування даної освітньої компоненти. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, Edera тощо. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaaproporyadok22.pdf
- щодо оскарження результатів оцінювання	Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про

оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті.
<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaoproocinyuvannya2023.pdf>

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Економічне управління підприємством: навчальний посібник / за заг. ред. А.М. Колосова. Старобільськ: Вид-во держ. закл. «Луган. Нац. Ун-т імені Тараса Шевченка», 2015. 352 с.
2. Нетепчук В.В. Управління бізнес-процесами: навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2014. 158 с.
3. Пономаренко В.С. Теорія та практика моделювання бізнес процесів: монографія. Харків: Вид. ХНЕУ, 2013. 244 с.

Допоміжні:

1. Тур О.В. Управління бізнес процесами на підприємстві. *Ефективна економіка*. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2018/59.pdf
2. Андрейчіков О.О. Використання сучасних інформаційних технологій в процесі розробки регламентів довільної складності. *Науково-технічний збірник «Комунальне господарство міст» ХНУМГ імені О.М. Бекетова*. Серія «Технічні науки та архітектура», 2013. Вип. №110., С.259 – 265.
3. Ковшова І. О. Оптимізація бізнес-процесів як засіб підвищення ефективності діяльності промислових підприємств. *Економіка. Менеджмент. Бізнес.*, 2016. № 1. С. 53-62.
4. Костіна О. М. Діагностика та управління бізнес-процесами у контексті антикризового управління підприємством. *Економічний науково-практичний журнал «Економіка і суспільство».*, 2017. № 10., С. 287-297.
5. Медвідь В.Ю. Пасічний О.К. Кластеризація та поляризація малого підприємництва як запорука підвищення його конкурентоспроможності в економічному просторі територіальних громад. *Актуальні проблеми економіки*. № 12 (270), 2023. С. 15-22.
6. Медвідь В.Ю. Грищенко С.А. Економічний розвиток місцевого підприємництва в умовах інституційних трансформацій громад. *Актуальні проблеми економіки*. № 11 (269), 2023. С. 49-59.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет:

1. Автоматизоване управління бізнес-процесами підприємства: веб-сайт. URL:<http://inteltech.kiev.ua/uk/blogs/avtomatyzovane-upravlinnya-iznesprocesamypidpryyemstva>
2. Бізнес-процеси та документообіг веб-сайт. URL: <http://www.intalev.ua/ua/services/bp/>
3. Класифікація видів економічної діяльності. URL: http://kved.ukrstat.gov.ua/KVED2010/kv10_i.html
4. Комплексне управління бізнес-процесами веб-сайт. URL: <http://www.kubp.com.ua>
5. Основні пріоритети Спільної аграрної політики (САП) країн ЄС. 2017. URL: <http://www.amdi.org.ua/home/amdi-news/21-news/300-the-mainpriorities-of-the-common-agricultural-policy-cap-of-the-eu.html> 6
6. ARIS community website веб-сайт. URL: Access mode: <http://www.ariscommunity.com>
7. Business Process Model and Notation веб-сайт. URL: Access mode: <http://www.bpmn.org>
8. Dedicoat С. Circular economy: what it mean, how to get there. 2016. URL: <http://www.weforum.org/agenda/2016/01/the-importance-of-acircular-economy>
9. ELMA BPM // веб-сайт. URL: Access mode: http://www.elmabpm.ru/product/bpm/modeli_bisnes.html
10. IDEF, Integration DEfinition methods веб-сайт. URL: Access mode: <http://www.idef.com>
11. ISO 9001:2000. Quality management systems – Requirements веб-сайт. URL: Accessmode: http://www.iso.org/iso/catalogue_detail?csnumber=21823

Рекомендовані онлайн-курси:

1. Як почати власну справу в часи невизначеності: покроковий гайд від ТОП-підприємців України. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+SYOBTU101+2023_T1
2. Фінанси для нефінансистів. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+FINANCE101+2023_T1
3. Зростаєте до величі: розумне зростання для приватного бізнесу. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+GG101+2023_T1
4. Буткемп економічного відновлення. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/bootcamp/>

Реквізити затвердження

Схвалено на засіданні кафедри підприємництва і права

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Опитування (участь в дискусії)	Виконання вправ на практичних заняттях	Тести	Завдання самостійної роботи, (реферат)	екзамен	
Тема 1. Процесний підхід в управлінні підприємством	2	2	2	12	-	6
Тема 2. Головні складові та опис бізнес-процесу	2	2	2		-	6
Тема 3. Документація бізнес-процесів	2	2	2		-	6
Тема 4. Вимірювання та аналіз стану протікання процесів	2	2	2		-	6
Тема 5. Вимоги до процесу планування	2	2	2		-	6
Тема 6. Бізнес-процеси, що пов'язані зі споживачем	2	2	2		-	6
Тема 7. Модель бізнес-процесу «Фінансовий аналіз і облік»	2	2	2		-	6
Тема 8. Опис і моделювання бізнес-процесу «Управляти виробництвом»	2	2	2		-	6
Тема 9. Опис і моделювання бізнес-процесу «Управляти персоналом»	2	2	2		-	6
Тема 10. Формування інтегрованих баз даних	2	2	-		-	4
Тема 11. Формування та підтримка інформаційних баз даних управління бізнес-процесами	2	2	-		-	4
Тема 12. Безперервне покращення системи управління та її елементів.	2	2	2		-	6
Реферат	12					20
Разом	24	24	20	12	20	100

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

- виконання вправ на практичних заняттях:

Рівень опанування	Якісна оцінка відповідей, виконання завдань, поведінки здобувача	Кількість балів
Високий	Правильно інтерпретує завдання, чітко розуміє мету і завдання дослідження. Обґрунтовано обирає оптимальні методи дослідження для вирішення поставленого завдання, враховуючи особливості досліджуваного об'єкта. Відповіді вірні, супроводжувалися практичними прикладами та власними роздумами з теми заняття. Висока активність на занятті.	2,0
Достатній	Загалом розуміє завдання, але можуть бути незначні неточності в інтерпретації. Обирає доречні методи дослідження, але	1,5

	можуть бути деякі недоліки в обґрунтуванні. Збирає необхідні дані, обробляє їх, але можуть бути незначні помилки в обробці. Відповіді в цілому вірні, але містять деякі помилки. Висока активність на занятті.	
Середній	Потребує додаткових пояснень для повного розуміння завдання. Вибирає методи дослідження, але не завжди обґрунтовує свій вибір. Виконує завдання зі збору та обробки даних під керівництвом викладача, допускає деякі помилки. Відповіді містять ряд помилок, що характеризують знання здобувача як середні. Висока активність на занятті.	1,0
Низький	Не повністю розуміє завдання, допускає значні помилки в інтерпретації. Вибирає невідповідні методи дослідження або не може їх обґрунтувати. Допускає значні помилки при зборі та обробці даних, не може самостійно виконати завдання. Відповіді містять помилки, які є суттєвими, що здебільшого викликані недостатнім опануванням здобувача навчального матеріалу. Незначна активність або пасивна поведінка на занятті.	0,5
Незадовільний	Не здатний правильно сформулювати завдання. Не здатний обрати методи дослідження. Не здатний зібрати та обробити дані. Відповіді невірні. Пасивна поведінка на занятті.	0

- розв'язування тестів:

Рівень опанування	Кількість правильних відповідей на тестові завдання	Кількість балів
Високий	вірні понад 90% відповідей	2,0
Достатній	80-90% відповідей вірні	1,5
Середній	70-79% відповідей вірні	1,0
Низький	60-69% відповідей вірні	0,5
Незадовільний	Понад 40% відповідей невірні	0

- Опитування (участь в дискусії):

Рівень опанування	Якісна оцінка відповідей, поведінки здобувача	Кількість балів
Високий	Демонструє глибоке розуміння теми, наводить приклади з практики. Вичерпно відповідає на запитання, охоплює всі аспекти. Використовує точну термінологію, не допускає фактичних помилок. Відповідь логічно побудована, ідеї пов'язані між собою.	2,0
Достатній	Знає основні поняття та принципи, але можуть бути незначні прогалини. Відповідає на основні питання, але може пропустити деякі деталі. Може допустити незначні неточності в термінології. Відповідь в основному логічна, але можуть бути деякі нелогічні переходи.	1,5
Середній	Має загальне уявлення про тему, але не може детально пояснити. Відповідає не на всі питання, відповідь неповна. Допускає значні неточності в термінології. Відповідь не завжди логічна, ідеї розрізнені.	1,0
Низький	Знає лише окремі факти, не розуміє суті. Відповідає фрагментарно, не по суті. Відповідь містить багато помилок. Відповідь хаотична, немає логічної послідовності.	0,5
Незадовільний	Не володіє базовими знаннями. Не може дати відповідь. Відповідь не пов'язана з темою. Відповідь не має структури.	0,0

- реферат (0-12). Протягом вивчення дисципліни здобувач вищої освіти обов'язково готує 1 доповідь.

	Критерії	Якісна оцінка критерію	Кількість балів
Зміст	Розуміння завдання	Здобувач вищої освіти демонструє точне розуміння завдання	2
		Використані як матеріали, що мають відношення до теми, так і ті, що не мають відношення до теми	1
		Використані матеріали, що не мають безпосереднього	0

		відношення до теми; зібрана інформація не аналізується і не оцінюється	
	Повнота розкриття теми	Повно	2
		Частково	1
		Не розкрита	0
	Логіка викладення інформації	Матеріал викладений логічно	2
		Порушення логіки	1
Відсутність логіки		0	
Самостійність виконання	Авторська оригінальність	Унікальна робота; містить велику кількість оригінальних, винахідницьких прийомів	2
		В роботі наявні авторські знахідки	1
		Стандартна робота, не відрізняється авторською індивідуальністю	0
Оформлення роботи	Грамотність, необхідний словник, відсутність орфографічних та технічних помилок	Грамотна робота з точки зору орфографії, стилістики, пунктуації, синтаксису	2
		Не грубі помилки з точки зору орфографії, стилістики, пунктуації, синтаксису	1
		Грубі помилки	0
Захист роботи, презентація	Якість доповіді	Аргументованість основних позицій, композиція доповіді логічна, повнота представлених в доповіді результатів роботи	2
		Порушено логіку виступу, неповне представлення результатів роботи, неповна система аргументації	1
		Немає аргументів по головним позиціям, повне порушення логіки, не представлені результати дослідження	0
Разом рівень опанування	Високий		12
	Достатній		10-11
	Середній		8-10
	Низький		6-9
	Незадовільний		0-5

Форма проведення підсумкового контролю згідно робочого та навчального плану – **екзамен**.